

2.2 Grasland met klaver

Tot grasland met klaver wordt gerekend grasland met gemiddeld op jaarbasis meer dan 10 – 15 procent klaver.

2.2.1 Grasland met klaver: Kalk

In deze paragraaf wordt alleen de gewenste pH voor grasland met klaver gegeven. Voor de verdere gegevens over bekalking wordt verwezen naar paragraaf 1.5.2 en 1.5.3.

Gewenste pH

Grasland met klaver groeit optimaal bij een pH van 5,2 tot 5,5. Bij een pH tussen de 5,2 en de 5,5 wordt voor een goede begingroei aangeraden het zaad te omhullen met kalk. Indien de pH lager is dan 5,2 is het risico aanwezig dat de klaver niet aanslaat.

Tabel 2-27 geeft de waardering van de pH-KCl voor grasland met klaver op zand, dalgrond, löss, zeeklei, rivierklei en overgangsgronden. Op veen is het niet reëel de pH te verhogen tot 5,5. Bovendien is op veen de pH zodanig laag dat er het risico bestaat dat de klaver niet aanslaat.

Tabel 2-27 Waardering van de pH-KCl van grasland met klaver op zand, dalgrond, löss, zeeklei, rivierklei en overgangsgronden

Waardering	pH-KCl	Advies
Te laag	< 4,4	bekalken tot 5,5
Vrij laag	4,4-4,7	bekalken tot 5,5
Goed	4,8-5,5	bekalken tot 5,5
Vrij hoog	5,6-6,1	niet bekalken
Hoog	> 6,1	niet bekalken

2.2.2 Grasland met klaver: Stikstof

Het stikstofbemestingsadvies voor grasland met klaver is gericht op een bedekkingspercentage van de klaver van 30 à 40 %. Voor een goede grasproductie hoeft alleen een stikstofgift voor de eerste snede te worden gegeven. Voor de overige sneden kan de aanwezige klaver de stikstof leveren. Teveel stikstof toedienen kan het aandeel klaver doen afnemen. Tabel 2-28 geeft het stikstofbemestingsadvies voor grasland met klaver.

Tabel 2-28 Stikstofbemestingsadvies voor grasland met klaver

NLV	1 ^e snede		Overige sneden Weiden/maaieren
	Weiden	Maaieren	
<150	60	80	0
150-200	50	70	0
200-250	40	60	0
250-300	30	50	0

Opmerkingen bij tabel 2-28:

- Indien in de **overige sneden dierlijke mest** wordt toegediend voor de fosfaat en kalibemesting van het gewas wordt geadviseerd op jaarbasis niet meer dan 200 kg werkzame stikstof met dierlijke mest én kunstmest toe te dienen.
- Dien de **dierlijke mest** in de eerste helft van het groeiseizoen toe. Daarna neemt de klaver de stikstofbinding voor zijn rekening.
- Het advies is geldig voor mengsels van gras met zowel **rode als witte klaver**.

2.2.3 Grasland met klaver: Fosfaat

De waardering van het P-AL getal hangt af van de grondsoort, zie tabel 2-29. Het advies is het grasland te bemonsteren op 0-10 cm.

De adviesgift is gelijk voor alle grondsoorten en kan worden afgelezen uit tabel 2-30. De fosfaatgift op grasland met klaver is lager dan op grasland, omdat de concurrentie van het gras bij een hogere fosfaatgift groter is.

Tabel 2-29 Waardering van het P-AL-getal

Waardering	Zeeklei, veen, zand, Dalgrond 0-10 cm	Rivierklei 0-10 cm	Löss 0-10 cm
Laag	< 16	< 14	<13
Vrij laag	16-26	14-22	13-18
Voldoende	27-35	23-30	19-26
Ruim voldoende	36-50	31-46	27-40
Hoog	> 50	> 46	> 40

Tabel 2-30 Advies voor de fosfaatbemesting in kg P₂O₅ per ha op alle grondsoorten

Waardering	1 ^e snede	Volgende sneden					Aantal jaren
		Weiden (eenmalig)			Maaien (per snede)		
		Melkvee dag en nacht	overdag	Overig vee	> 2500 kg ds/ha (voor 1-7)	< 2500 kg ds/ha (na 1-7)	
Laag	70	10	20	0	25	20	4
Vrij laag	45	10	20	0	25	20	4
Voldoende	25	10	20	0	25	20	4
Ruim voldoende	15	10	20	0	25	20	4
Hoog	0	0	0	0	0	0	1

Opmerkingen bij tabel 2-30:

- Bij **waardering hoog** de volgende jaren volgens het advies bij "ruim voldoende" bemesten.
- De gift bij **beweidings** is erop gebaseerd dat een bepaald gebruik gedurende het gehele beweidingsseizoen plaatsvindt. Indien dit niet het geval is, maar bijvoorbeeld sprake is van een combinatie van dag en nacht weiden en alleen overdag weiden, of van melkvee en overig vee, dan moet de gift naar evenredigheid worden aangepast. Het is niet noodzakelijk dat de giften na de eerste snede apart gegeven worden. Zij kunnen eventueel gecombineerd worden tot één gift, die dan bij voorkeur voor een maaisnede moet worden toegediend.
- Wordt een perceel met een **hoge fosfaattoestand** meer dan twee keer gemaaid, dan wordt een grote hoeveelheid fosfaat afgevoerd. Hierdoor is het mogelijk dat voor de latere sneden onvoldoende voor de plant opneembaar fosfaat aanwezig is. In deze situatie wordt geadviseerd één van de volgende sneden te bemesten met 25 kg P₂O₅ per ha (lichte snede 20 kg per ha).

- Het blijkt dat in de praktijk **na 1 juli** over het algemeen lichte snedes worden gemaaid. Indien van te voren bekend is dat toch een normale snede wordt gemaaid dan wordt een gift van 25 kg fosfaat geadviseerd. Bedenk hierbij dat een grasopstand later in het seizoen bij gelijke hoogte meestal een lagere opbrengst geeft dan eerder in het seizoen.
- Door fosfaatbemesting wordt een **snellere begingroei** verkregen. Dit is zowel bij weiden als bij maaien van de eerste snede gunstig. Daarom is de gift voor de eerste snede onafhankelijk van het gebruik. De bemesting van de volgende sneden is afgestemd op de onttrekking van fosfaat door maaien of door weiden.
- Na **15 september** wordt geadviseerd om geen fosfaat meer te geven.
- Bij beweiden met **paarden** wordt de mest steeds op een bepaald deel van het perceel gedeponeerd. Daardoor wordt meer fosfaat van het beweide deel afgevoerd dan bij rundvee. Daarom kan voor paardenweiden niet worden volstaan met de gift die voor de eerste snede wordt geadviseerd. Het is wenselijk om na de eerste snede per twee weidesneden de gift toe te dienen die wordt geadviseerd voor een normale maaisnede.

2.2.4 Grasland met klaver: Kalium

Voor grasland met klaver geldt het advies voor grasland (zie paragraaf 2.1.4).

2.2.5 Grasland met klaver: Zwavel

Voor grasland met klaver geldt het advies voor grasland (zie paragraaf 2.1.5).

2.2.6 Grasland met klaver: Natrium

Voor grasland met klaver geldt het advies voor grasland (zie paragraaf 2.1.6).

2.2.7 Grasland met klaver: Magnesium

Voor grasland met klaver geldt het advies voor grasland (zie paragraaf 2.1.7).

2.2.8 *Grasland met klaver: Koper*

Voor grasland met klaver geldt het advies voor grasland (zie paragraaf 2.1.8).

2.2.9 *Grasland met klaver: Kobalt*

Voor grasland met klaver geldt het advies voor grasland (zie paragraaf 2.1.9).

2.2.10 Grasland met klaver: Mangaan

Voor grasland met klaver geldt het advies voor grasland (zie paragraaf 2.1.10).

2.2.11 Grasland met klaver: Selenium, IJzer, Zink en Molybdeen

Voor grasland met klaver geldt het advies voor grasland (zie paragraaf 2.1.11).